

אמר רבי יוסי, אלו של ימין כלולים כלם באחד שנקרא חמו"ר. וזהו אותו חמור שכתוב (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמ"ר יחדו. וזהו חמור שעתיד מלך המשיח לשלט עליו, כמו שבארנו. ואותם של שמאל כלולים כלם באחד שנקרא אתון, שהרי מצדה נקרא עירה, מקטרג התינוקות, כמו שבארנו. והינו שכתוב (זכריה ט) עני ורכב על חמור ועל עיר בן אתנות. אתנת חסר. עשרה שכלולים באחד.

וזהו שאמר רבי שמעון, מהו שאמר (בראשית מט) אסרי לגפן עירה? אסרי לגפן, עתיד הקדוש ברוך הוא לקשר משום שישראל נקראו גפן. עירה, שהיא קטגור שלקחם, ומשום שנקראים שורק, שכתוב (ירמיה ב) ואנכי נטעתיה שורק. בני אתנו, אותו שיוצא מצד האתון הזה.

ואלו עשרה מימין ועשרה משמאל, ונכללים בשנים האלה, כלם נמצאים בקס"ם. ויש עשרה אחרים של ימין ועשרה של שמאל שנמצאים בנח"ש. ולכן כתוב כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. מה הטעם? בגלל כי ה' אלהיו עמו. מצד הנח"ש יצא שור, מצד הקס"ם יצא חמו"ר, וזהו שור וחמור. ועל זה בלעם, כיון שידע שנקשר ברשות אחרת, ואמר לו אף את הדבר וגו' - הזיק לו, ואמר, ואיפה כבודי? מיד הסתכל בכשפיו ולא מצא שיהיה ברשותו, רק אתון זו.

מיד - ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו, לעשות את רצונו בה ורצון בלק. ועל זה, ויחר אף אלהים כי הולך הוא. הוא דוקא, שהוציא עצמו מרשותו, ממה שאמר לו ואף את הדבר וגו'. בא

אמר רבי יוסי, אינון דימינא כלילין בלהו בחד, דאקרי חמו"ר. והאי הוא ההוא חמור, דכתיב, (דברים כב) לא תחרוש בשור ובחמו"ר יחדיו. והאי הוא חמור, דזמין מלפא משיחא למשלט עליה, כמה דאוקימנא. ואינון דשמאלא, כלילין בלהו בחד דאקרי אתון, דהא מסטרהא נפיק עירה, קטרוגא דדרדקי, כמה דאוקימנא. והיינו דכתיב, (זכריה ט) עני ורכב על חמור ועל עיר בן אתנות, אתנת חסר, עשרה דכלילין בחד.

ודא הוא דאמר רבי שמעון, מאי דכתיב, (בראשית מט) אסרי לגפן עירה. אסרי לגפן, זמין קדשא בריה הוא לקשרא בגיניהון דישראל דאקרון גפן. עירה. דאיהו קטיגורא דילהון, ובגין דאקרון שורק, דכתיב, (ירמיה ב) ואנכי נטעתיה שורק. בני אתנו, ההוא דנפיק מסטרא דהאי אתון.

והני י' מימינא, וי' משמאלא, ואתכלילין בהני תרי, כלא אינון משתכחי בקס"ם. ואית עשרה אחרנין דימינא ועשרה דשמאלא, דמשתכחי בנח"ש. ועל דא כתיב, כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. מאי טעמא, בגין כי יי אלהיו עמו. מסטרא דנח"ש, נפק שור, מסטרא דקס"ם, נפק חמו"ר. ודא הוא שור וחמור, ועל דא בלעם, כיון דידע דאתקשר ברשותא אחרא, ואמר ליה אף את הדבר וגו', אבאיש ליה, ואמר, ומה אן היא יקרא דילי. מיד אסתפל בחרשו, ולא אשפח דיהא ברשותיה, אלא האי אתון.

מיד (במדבר כ"ב) ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתונו למעפד רעותיה בה, ורעותא דבלק. ועל דא ויחר אף אלהים כי הולך הוא. הוא דייקא, דאפיק גרמיה מרשותיה, ממה

תראה שפך הוא, שהרי בהתחלה נתן לו רשות, ואמר קום לך אתם. עכשו שהיה הולך, למה ויחר אף אלהים? אלא משום שהולך הוא, הוא ברשותו, להוציא מאותו שאמר לו ואף את הדבר.

אמר לו הקדוש ברוך הוא, רשע, אתה מתקן ומזרז וזינך לנפקא מן רשותי, חייך אנת ואתנך ברשותי תהוון. מיך ויתיצב מלאך יי. מאי ויתיצב. אמר רבי אבא, נפק וקאים באומנותא אחרא, מאומנותא דיליה, דהאי מלאכא דרחמי הוה. והיינו דאמר רבי שמעון, חייביא מהפכי רחמי לדינא. לשטן לו, דהא לא אומנותא דיליה הוה.

אמר רבי אלעזר, לא שני מלאכא, ולא נפק מאומנותא דיליה, אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי, וקאים לקבליה, סתיר חכמתא דיליה, וקלקל רעותיה. הדא הוא דכתיב לשטן לו. לו הוה שטן, ואשתכח שטן, אבל לאחרא לא הוה שטן.

תאנא, אמר רבי שמעון, פמה חפים הוה בלעם בחרשוי, על כל בני עלמא, דהא בשעתא דאשגח, לאשפחא עיטא לנפקא מרשותיה דקודשא בריך הוא, מההיא מלה דכתיב, ואף את הדבר וגו'. אסתפל בחרשוי, ולא אשכח בר ההיא אתון, מה כתיב, ויחבוש את אתונו, אטעין לה בכל חרשין, ובכל קסמין דהוה ידע, ואעיל בה, ואכליל לה מפלהו, בגין למילט להו לישראל. מיך ויחר אף אלהים פי הולך הוא. הוא דייקא כמה דאתמר. מה עבד קדשא בריך הוא, אקדים למלאכא דרחמי. לקיימא לקבליה, ויסתיר חרשוי וקסמוי.

אמר רבי אלעזר, לא שני מלאכא, ולא נפק מאומנותא דיליה, אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי, וקאים לקבליה, סתיר חכמתא דיליה, וקלקל רעותיה. הדא הוא דכתיב לשטן לו. לו הוה שטן, ואשתכח שטן, אבל לאחרא לא הוה שטן.

תאנא, אמר רבי שמעון, פמה חפים הוה בלעם בחרשוי, על כל בני עלמא, דהא בשעתא דאשגח, לאשפחא עיטא לנפקא מרשותיה דקודשא בריך הוא, מההיא מלה דכתיב, ואף את הדבר וגו'. אסתפל בחרשוי, ולא אשכח בר ההיא אתון, מה כתיב, ויחבוש את אתונו, אטעין לה בכל חרשין, ובכל קסמין דהוה ידע, ואעיל בה, ואכליל לה מפלהו, בגין למילט להו לישראל. מיך ויחר אף אלהים פי הולך הוא. הוא דייקא כמה דאתמר. מה עבד קדשא בריך הוא, אקדים למלאכא דרחמי. לקיימא לקבליה, ויסתיר חרשוי וקסמוי.

אמר רבי אלעזר, לא שני מלאכא, ולא נפק מאומנותא דיליה, אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי, וקאים לקבליה, סתיר חכמתא דיליה, וקלקל רעותיה. הדא הוא דכתיב לשטן לו. לו הוה שטן, ואשתכח שטן, אבל לאחרא לא הוה שטן.

תאנא, אמר רבי שמעון, פמה חפים הוה בלעם בחרשוי, על כל בני עלמא, דהא בשעתא דאשגח, לאשפחא עיטא לנפקא מרשותיה דקודשא בריך הוא, מההיא מלה דכתיב, ואף את הדבר וגו'. אסתפל בחרשוי, ולא אשכח בר ההיא אתון, מה כתיב, ויחבוש את אתונו, אטעין לה בכל חרשין, ובכל קסמין דהוה ידע, ואעיל בה, ואכליל לה מפלהו, בגין למילט להו לישראל. מיך ויחר אף אלהים פי הולך הוא. הוא דייקא כמה דאתמר. מה עבד קדשא בריך הוא, אקדים למלאכא דרחמי. לקיימא לקבליה, ויסתיר חרשוי וקסמוי.